

การประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต สำหรับเจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชนที่สำเร็จการศึกษาจาก สถาบันพระบรมราชชนก รุ่นปีการศึกษา 2550 และ 2551

ปริยานุช คณีกุล *

สุนีย์ โยคะกุล *

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตสำหรับเจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชนที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันพระบรมราชชนก รุ่นปีการศึกษา 2550 และ 2551 และประเมินความพึงพอใจจากผู้บังคับบัญชา ประชากรกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สำเร็จการศึกษา และผู้บังคับบัญชากลุ่มละ 455 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ หาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ 0.96 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจระหว่างผู้สำเร็จการศึกษาและผู้บังคับบัญชาโดยใช้สถิติ t-test ผลการวิจัย พบว่า

1. ผู้สำเร็จการศึกษา ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 31-40 ปี ร้อยละ 62.96 เป็นเพศหญิงร้อยละ 53.70 มีสถานภาพสมรสคู่ ร้อยละ 45.83 หลังสำเร็จการศึกษาแล้วปฏิบัติงานในสถานีนอมนามัยร้อยละ 74.54 ผู้สำเร็จการศึกษาผ่านการขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ชั้น 1 ในการสอบครั้งที่ 1 ร้อยละ 65.74 และปัจจุบันสอบผ่านแล้วทุกคน ผู้บังคับบัญชาส่วนใหญ่เป็นหัวหน้างาน ร้อยละ 55.88 ปฏิบัติงานในสถานีนอมนามัยร้อยละ 41.18

2. ผู้สำเร็จการศึกษามีความพึงพอใจต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาเรียงตามลำดับคือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านบุคลิกภาพ ด้านทักษะพื้นฐานในการทำงาน และด้านวิชาการ ส่วนผลความพึงพอใจรายชื่อ พบว่าชื่อที่ผู้สำเร็จการศึกษามีความพึงพอใจระดับมากที่สุด เรื่องความซื่อสัตย์สุจริต และชื่อที่พึงพอใจน้อยที่สุด คือ ความสามารถในภาษาต่างประเทศซึ่งมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

3. การปฏิบัติงานตามบทบาทพยาบาลวิชาชีพในสถานีนอมนามัย เฉพาะผู้ที่ปฏิบัติงานในสถานีนอมนามัยพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาปฏิบัติงานในงานการพยาบาลหลักมากกว่างานรอง ในด้านการพยาบาลหลักนั้นผู้สำเร็จการศึกษามีบทบาทในงานการบริการสุขภาพมากที่สุด รองลงมาคือ การส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค ส่วนบทบาทที่น้อยที่สุดคืองานวิชาการและพัฒนาคุณภาพการพยาบาล และเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่าผู้สำเร็จการศึกษามีการปฏิบัติงานตามบทบาทงานตรวจสุขภาพและคัดกรองโรค มากที่สุด รองลงมา คือ บทบาทในงานบริการสุขภาพในสถานบริการ และมีบทบาทงานแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก น้อยที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา

4. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาระหว่างผู้สำเร็จการศึกษาและผู้บังคับบัญชารายด้าน พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีความพึงพอใจต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาในด้านความรู้ ความสามารถทางด้านวิชาการ ไม่แตกต่างกัน แต่ด้านทักษะพื้นฐานในการทำงาน ด้านคุณธรรม จริยธรรม และด้านบุคลิกภาพ ผู้สำเร็จการศึกษามีความพึงพอใจมากกว่าผู้บังคับบัญชาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกจากนี้ พบว่า ผู้บังคับบัญชามีความพึงพอใจระดับมากที่สุด ได้แก่ เรื่องความซื่อสัตย์สุจริต และพึงพอใจน้อยที่สุดในด้านความสามารถในภาษาต่างประเทศ สอดคล้องกับผลความพึงพอใจของผู้สำเร็จการศึกษา

คำสำคัญ : ประเมินผลการปฏิบัติงาน, ผู้สำเร็จการศึกษา, พยาบาลศาสตรบัณฑิต, เจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน

* สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข

Performance Evaluation of Graduates from a Bachelor of Nursing Science program: Prabormarajchanok Institute for Health Workforce Development (PIHWD)

*Pariyanuch Kaneekul **

*Sunee Yokakul **

Abstract

The curriculum of the Bachelor of Nursing Science Program offered at PIHWD is designed for community public health officers working for the Ministry of Public Health, Thailand with the purpose of pursuing a higher education. The objectives of this study aimed to monitor and evaluate nursing performance of graduates from the Bachelor of Nursing Science program who were continuing their education in the community public health program. To achieve this evaluation a mixed methods research design utilizing both qualitative and quantitative approaches was used. A sample of 455 community public health officers who graduated during the year 2007 – 2008 were administered questionnaires and a subgroup of graduates and their supervisors were interviewed to explore their perceptions of the program. The data was analyzed using descriptive and inferential statistics and a t-test. Findings indicated a significant difference in the perception of graduate performance in the areas of ethics and personality. There were no statistically significant differences in knowledge and nursing skills. The findings showed that 65.74 % of graduates have earned a license issued by the Nursing and Midwifery Council of Thailand in the first year of graduation. In terms of roles in health promoting hospitals, graduates took responsibility in nursing than the public health officers. This also applied to technical and quality improvement.

Keywords : Bachelor of Nursing Science program, Community Public Health Officers

ความเป็นมา

การขาดแคลนพยาบาลในประเทศไทยเป็นปัญหาที่สะสมมากกว่า 40 ปี เนื่องจากข้อจำกัดในการผลิตพยาบาล และการย้ายถิ่นออกไปทำงานต่างประเทศ ความพยายามในการแก้ไขปัญหาที่ผ่านมาด้วยการผลิตพยาบาลเทคนิคเข้ามาเป็นกำลังเสริมควบคู่กัน ทำให้อัตราส่วนพยาบาลวิชาชีพต่อประชากรมีปริมาณลดลงเล็กน้อยจาก 1 : 733 ในปี พ.ศ. 2545 เป็น 1 : 531 ในปี พ.ศ. 2553¹ อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันประเทศไทยก็ยังคงเผชิญภาวะวิกฤติด้านกำลังคนสาขาพยาบาลศาสตร์ สาเหตุสำคัญของการขาดแคลนกำลังคนสาขาพยาบาลศาสตร์ในปัจจุบัน ได้แก่ ความต้องการทางด้านสุขภาพของประชากรที่เพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้ระบบบริการสุขภาพต้องการพยาบาลเพิ่มมากขึ้น ข้อจำกัดในการเพิ่มกำลังคนสาขาพยาบาล เนื่องจากขาดแคลนอาจารย์จากการลาออกจากราชการเนื่องจากภาระงานที่หนัก โดยเฉพาะภาครัฐ

จากแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวข้างต้นนั้น นอกจากการผลิตพยาบาลใหม่เพิ่มแล้ว กระทรวงสาธารณสุขและสภาการพยาบาล เห็นควรให้มีการพัฒนาบุคลากรที่มีอยู่แล้วในระบบสุขภาพให้เป็นพยาบาลวิชาชีพ เช่น การพัฒนาเจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน และเจ้าพนักงานเวชกิจฉุกเฉิน ให้เป็นพยาบาลวิชาชีพ โดยเฉพาะเจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชนนั้น เป็นเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในสถานีนอามัยเป็นส่วนใหญ่ มีหน้าที่หลักในการปฏิบัติงานทางการสาธารณสุขชุมชน และปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบกระทรวงสาธารณสุขในด้านการรักษาพยาบาลเบื้องต้น ทั้งอายุรกรรม ศัลยกรรม สูติรีเวชกรรม การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค การวางแผนครอบครัว การเจาะโลหิตจากปลายนิ้วหรือหลอดเลือดดำเพื่อส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ หรือเพื่อบริจาคเข้าธนาคารเลือด และปัจจุบันพยาบาล² ดังนั้นการส่งเสริมให้เจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชนซึ่งมีพื้นฐานความรู้และมีประสบการณ์การทำงานด้านสาธารณสุขได้ศึกษาต่อในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต นอกจากจะทำให้มีพยาบาลวิชาชีพในสถานีนอามัยเพิ่มอย่าง

รวดเร็วแล้ว ยังได้พยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์และทัศนคติที่ดีต่อการทำงานในชุมชน และมีไม่มีปัญหาด้านกรอบอัตรากำลังอีกด้วย

สถาบันพระบรมราชชนก ได้ดำเนินการตามนโยบายดังกล่าวโดยได้สำรวจความต้องการการศึกษาต่อสาขาพยาบาลศาสตร์ของผู้ที่จบหลักสูตรประกาศนียบัตรสาธารณสุขศาสตร์ (สาธารณสุขชุมชน) พบว่า ระหว่างปี 2548-2552 มีผู้ต้องการศึกษาต่อถึง 3,526 คน³ จึงพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนพยาบาลศาสตรบัณฑิตสำหรับเจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชนขึ้น เปิดสอนรุ่นแรกเมื่อปีการศึกษา 2549 ในวิทยาลัยพยาบาล 5 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนพรัตน์วัชรระ, วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม, วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสรรพสิทธิประสงค์, วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสงขลา และวิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี^{4, 5} รับนักศึกษาได้ 268 คน

ปัจจุบันมีผู้สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรดังกล่าวไปแล้ว 4 รุ่น จำนวน 740 คน ดังนั้นเพื่อให้เกิดการจัดการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตสำหรับเจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชนของสถาบันพระบรมราชชนก มีการพัฒนาที่เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต รวมทั้งเพื่อนำไปใช้ประกอบการจัดทำแผนการพัฒนานโยบายและแผนกลยุทธ์ของสถาบันพระบรมราชชนก สถาบันพระบรมราชชนก จึงจัดทำกรวิจัยเรื่องนี้ขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตสำหรับเจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชนที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันพระบรมราชชนก
2. เพื่อประเมินความพึงพอใจจากผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตสำหรับเจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชนที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันพระบรมราชชนก
3. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้สำเร็จ

การศึกษาและผู้บังคับบัญชาต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะศึกษาเฉพาะผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต สำหรับเจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชนที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันพระบรมราชชนก รุ่นปีการศึกษา 2550, 2551 เท่านั้น

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษาประกอบด้วย

1. ข้อมูลทั่วไปและการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษา
2. ความพึงพอใจต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตสำหรับเจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน
3. การปฏิบัติงานตามบทบาทของพยาบาลวิชาชีพในสถานีนอนามัยของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตสำหรับเจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ประชากรกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตสำหรับเจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน รุ่นปีการศึกษา 2550, 2551 จำนวน 455 คน และ ผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา จำนวน 455 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- 2.1 แบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สำเร็จการศึกษาและผู้บังคับบัญชา

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตสำหรับเจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน รุ่นปีการศึกษา 2550, 2551 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น⁶ เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ

วัดความพึงพอใจ 4 ด้าน 33 ข้อ ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม 5 ข้อ, ด้านบุคลิกภาพ 12 ข้อ, ด้านทักษะพื้นฐานในการทำงาน 9 ข้อ และด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ 7 ข้อ และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่า 0.92 จากนั้นจึงดำเนินการเก็บข้อมูล

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามบทบาทของพยาบาลวิชาชีพในสถานีนอนามัยของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตสำหรับเจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน รุ่นปีการศึกษา 2550, 2551 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการกำหนดบทบาทหน้าที่ของพยาบาลวิชาชีพในสถานีนอนามัย ที่สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กำหนด⁷ เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ วัดการปฏิบัติงานหลัก 4 ด้าน คือด้านการบริการสุขภาพ 3 ข้อ, ด้านการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค 7 ข้อ, ด้านการฟื้นฟูสภาพ 2 ข้อ และ ด้านงานวิชาการและพัฒนาคุณภาพการพยาบาล 1 ข้อ ด้านงานรอง 5 ข้อ รวม 18 ข้อ

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน เป็นคำถามปลายเปิดจำนวน 1 ข้อ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติดังนี้

3.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้สำเร็จการศึกษาและผู้บังคับบัญชา โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

3.2 วิเคราะห์ความพึงพอใจต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตของผู้สำเร็จการศึกษาและผู้บังคับบัญชา โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดย t-test

3.3 วิเคราะห์การปฏิบัติงานตามบทบาทของพยาบาลวิชาชีพในสถานีนอนามัยของผู้สำเร็จการศึกษา การแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

ผลการวิจัย

จากการวิจัยและประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตสำหรับเจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชนที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันพระบรมราชชนก รุ่นปีการศึกษา 2550 และ 2551 พบผล ดังนี้

1. วิทยาลัยที่เปิดสอนหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตสำหรับเจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชนจำนวน 5 แห่ง มีผู้สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2550 และ 2551 ทั้งสิ้น 455 คน มีผู้ตอบแบบสำรวจกลับจำนวนทั้งสิ้น 216 คน คิดเป็นร้อยละ 47.47

2. ข้อมูลทั่วไปของผู้สำเร็จการศึกษา และผู้บังคับบัญชา

ผู้สำเร็จการศึกษา ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 31-40 ปี ร้อยละ 62.96 เป็นเพศหญิงร้อยละ 53.70 มีสถานภาพสมรสคู่ ร้อยละ 45.83 ผู้สำเร็จการศึกษา สอบผ่านขั้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ชั้น 1 ในการสอบครั้งที่ 1 ร้อยละ 65.74 และปัจจุบันสอบผ่านแล้วทุกคน ตำแหน่งงานก่อนเข้าศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ผู้สำเร็จการศึกษาคำรองตำแหน่ง เจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน มากที่สุดร้อยละ 73.61 และก่อนเข้าศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ผู้สำเร็จการศึกษาปฏิบัติงานที่สถานีนอมนามัยมากที่สุด ร้อยละ

69.91

ผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา จำนวน 216 คน ตอบแบบสำรวจ กลับจำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 47.22 ส่วนใหญ่เป็นหัวหน้างาน ร้อยละ 55.88 และปฏิบัติงานในสถานีนอมนามัยร้อยละ 41.18

3. ผลการสำรวจความพึงพอใจต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา มีดังต่อไปนี้

3.1 ผู้สำเร็จการศึกษามีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ต่อคุณลักษณะบัณฑิตด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านบุคลิกภาพ และ ด้านทักษะพื้นฐานในการทำงาน ค่าเฉลี่ย 4.52, 4.36, 4.29 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.43, 0.44, 0.38 ตามลำดับ และด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.94 มาตรฐาน รายละเอียดดังตารางที่ 1

3.2 ผู้บังคับบัญชามีความพึงพอใจต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาระดับมากที่สุด ในด้านคุณธรรม จริยธรรม โดยมีค่าเฉลี่ย 4.21 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.64 มีความพึงพอใจระดับมากในด้านบุคลิกภาพ ด้านทักษะพื้นฐานในการทำงานและ ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ โดยมีค่าเฉลี่ย 4.18, 4.08, 3.84 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.58, 0.57 และ 0.50 ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้สำเร็จการศึกษาและผู้บังคับบัญชาต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษารายด้าน

คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา	คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา			ระดับความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชา		
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมาย	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมาย
ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.52	0.43	มากที่สุด	4.21	0.64	มากที่สุด
ด้านบุคลิกภาพ	4.36	0.44	มากที่สุด	4.18	0.58	มาก
ด้านทักษะพื้นฐานในการทำงาน	4.29	0.38	มากที่สุด	4.08	0.57	มาก
ด้านความรู้ความสามารถทางด้านวิชาการ	3.94	0.46	มาก	3.84	0.5	มาก

3.3 ผลการสำรวจความพึงพอใจต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษารายข้อ พบว่าผู้สำเร็จการศึกษามี ความพึงพอใจมากที่สุดได้แก่เรื่องความซื่อสัตย์สุจริต มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.69 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.49 และผู้สำเร็จการศึกษามีความพึงพอใจน้อยที่สุดในด้านความสามารถในภาษาต่างประเทศ ค่าเฉลี่ย 3.30 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.71 ซึ่งเป็นความพึงพอใจในระดับปานกลาง

3.4 ผลการสำรวจความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชาต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษารายข้อ พบว่าผู้บังคับบัญชารายส่วนใหญ่พึงพอใจระดับมากที่สุด เรื่องความซื่อสัตย์สุจริต มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.38 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.66 ผู้บังคับบัญชาพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด ได้แก่มหาวิทยาลัยในภาษาต่างประเทศ มีค่าเฉลี่ยความ

พึงพอใจเท่ากับ 3.14 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.65 ซึ่งเป็นความพึงพอใจในระดับปานกลาง

4. ผลการเปรียบเทียบการสำรวจความพึงพอใจต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาจากผู้สำเร็จการศึกษาและผู้บังคับบัญชารายด้าน พบว่าผู้สำเร็จการศึกษามีความพึงพอใจต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาในด้านความรู้ความสามารถทางด้านวิชาการ สูงกว่าผู้บังคับบัญชา คือ ค่าเฉลี่ย 3.94 และ 3.84 ตามลำดับ แต่ไม่แตกต่างทางสถิติ

ผู้สำเร็จการศึกษามีความพึงพอใจต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาในด้านทักษะพื้นฐานในการทำงาน ด้านคุณธรรม จริยธรรม และด้านบุคลิกภาพ สูงกว่าผู้บังคับบัญชาและเมื่อทดสอบทางสถิติพบว่าความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจของผู้สำเร็จการศึกษาและผู้บังคับบัญชาต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษารายด้าน

คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา	ผู้สำเร็จการศึกษา		ผู้บังคับบัญชา		t	df	p
	Mean	SD	Mean	SD			
ด้านความรู้ความสามารถทางด้านวิชาการ	3.94	0.46	3.84	0.5	1.29	58	0.20
ด้านทักษะพื้นฐานในการทำงาน	4.29	0.38	4.08	0.57	2.92	57	0.01
ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.52	0.43	4.21	0.64	3.03	57	0.00
ด้านบุคลิกภาพ	4.36	0.44	4.18	0.58	2.48	59	0.02

* p<.05

5. ผลการสำรวจการปฏิบัติงานตามบทบาทพยาบาลวิชาชีพในสถานีนอนามัย มีดังต่อไปนี้

5.1 ผลการสำรวจการปฏิบัติงานตามบทบาทพยาบาลวิชาชีพในสถานีนอนามัยของผู้สำเร็จการศึกษาที่ปฏิบัติงานในสถานีนอนามัยรายด้าน พบว่าผู้สำเร็จการศึกษามีบทบาทในงานการพยาบาล

หลักมากกว่างานรอง ร้อยละ 50.40 โดยมีบทบาทในงานการบริการสุขภาพมากที่สุด ร้อยละ 56.80 รองลงมาคือ บทบาทในการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค ร้อยละ 48.10 และ มีบทบาททางวิชาการและพัฒนาคุณภาพการพยาบาลน้อยที่สุด ร้อยละ 33.10 รายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ร้อยละของระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทพยาบาลวิชาชีพในสถานอนามัยของผู้สำเร็จการศึกษา
รายด้าน

บทบาทพยาบาลวิชาชีพในสถานอนามัย	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
งานหลัก	50.40	46.40	3.20	-	-
งานรอง	28.40	47.70	21.30	2.60	-
การบริการสุขภาพ	56.80	40.00	2.60	0.60	-
การส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค	48.10	48.00	3.90	-	-
การฟื้นฟูสุขภาพ	36.40	44.80	17.50	1.30	-
งานวิชาการและพัฒนาคุณภาพการพยาบาล	33.10	48.00	15.70	3.10	-

5.2 การสำรวจการปฏิบัติงานตามบทบาทพยาบาลวิชาชีพในสถานอนามัยของผู้สำเร็จการศึกษา รายข้อ พบว่าผู้สำเร็จการศึกษามีบทบาทงานตรวจสุขภาพและคัดกรองโรค มากที่สุด ร้อยละ 64.70 รองลงมาคือ บทบาทในงานบริการสุขภาพในสถาน

บริการ โดยมีบทบาทระดับมากที่สุดร้อยละ 64.10 และมีบทบาท งานแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก และงานสนับสนุนสุขภาพภาคประชาชน น้อยที่สุด คือ โดยมีบทบาทระดับมากที่สุดร้อยละ 16.70 และ ร้อยละ 19.20 ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ร้อยละของระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทพยาบาลวิชาชีพในสถานอนามัยของผู้สำเร็จการศึกษา
รายข้อ

บทบาทพยาบาลวิชาชีพในสถานอนามัย	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1 งานตรวจสุขภาพและคัดกรองโรค	64.70	32.70	2.60	-	-
2 งานบริการสุขภาพในสถานบริการ	64.10	35.60	1.30	-	-
3 งานควบคุมและป้องกันการแพร่กระจายเชื้อ	53.80	39.70	5.80	0.60	-
4 งานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค	48.70	42.30	7.70	1.30	-
5 งานอนามัยแม่และเด็ก	45.50	39.70	10.90	1.90	1.90
6 งานให้คำปรึกษา	44.90	43.60	10.90	0.60	-
7 งานส่งต่อผู้ป่วย	37.40	45.80	13.50	3.20	-

ตารางที่ 4 ร้อยละของระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทพยาบาลวิชาชีพในสถานีนอมนามัยของผู้สำเร็จการศึกษา
รายชื่อ (ต่อ)

บทบาทพยาบาลวิชาชีพในสถานีนอมนามัย	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
8 งานวางแผนครอบครัว	36.40	48.10	14.30	0.60	0.60
9 งานสนับสนุนวิชาการด้านการรักษาพยาบาล	35.30	51.30	12.20	1.30	—
10 งานควบคุมและป้องกันโรค	34.60	51.90	12.80	0.60	—
11 งานฟื้นฟูสุขภาพผู้ป่วย	34.40	46.10	18.80	0.60	—
12 งานวิชาการและพัฒนาคุณภาพการพยาบาล	33.10	48.00	15.70	3.10	—
13 งานบริการสุขภาพนอกสถานบริการ	32.70	55.80	9.60	1.90	—
14 งานเภสัชสาธารณสุข	29.70	46.50	20.60	3.20	—
15 งานฟื้นฟูผู้พิการ	28.80	44.20	25.60	1.30	—
16 งานสุขศึกษาและประชาสัมพันธ์	23.10	53.80	19.90	3.20	—
17 งานสนับสนุนสุขภาพภาคประชาชน	19.20	54.50	23.10	3.20	—
18 งานแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก	16.70	37.80	36.50	7.70	1.30

6. ผลการสำรวจความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชาต่อการปฏิบัติตามบทบาทพยาบาลวิชาชีพในสถานีนอมนามัยของผู้สำเร็จการศึกษารายชื่อ พบว่าผู้บังคับบัญชามีความพึงพอใจต่อการแสดงบทบาทพยาบาลวิชาชีพของผู้สำเร็จการศึกษาในงานตรวจสุขภาพและคัดกรองโรคมากที่สุด ร้อยละ 33.30 และมีบทบาทงานแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกและการแสดง งานสนับสนุนสุขภาพภาคประชาชนและงานฟื้นฟูผู้พิการ น้อยที่สุดคือ มีบทบาทระดับมากที่สุดร้อยละ 5.00, 10.00 และ 10.00 ตามลำดับ

7. ข้อเสนอเพื่อปรับปรุงหลักสูตรของผู้สำเร็จการศึกษาและผู้บังคับบัญชา

7.1 ด้านการเรียนการสอน ผู้สำเร็จการศึกษามีความเห็นว่าการศึกษามีความเหมาะสมและสอดคล้องกับปัญหาของชุมชนในพื้นที่ ครอบคลุมวิชาทางการพยาบาลประยุกต์ ใช้กับงานด้านสาธารณสุขได้จริง ควรเพิ่มเนื้อหา/ระยะเวลาของวิชาเรียนด้านการพยาบาล พยาธิสรีรวิทยา เภสัชวิทยา วิจัยและสถิติ การวางแผนและจัดทำโครงการต่างๆ

มโนคติทางการพยาบาล ให้มากขึ้น ควรเพิ่มระยะเวลาในการฝึกทักษะการพยาบาลทั้งในหอผู้ป่วยและชุมชน เน้นการฝึกในแผนกผู้ป่วยนอก เพื่อวินิจฉัยตรวจรักษาโรคเบื้องต้น การทำหัตถการต่างๆ ฝึกภาคปฏิบัติเพิ่มขึ้นที่ห้องอุบัติเหตุและฉุกเฉิน หออภิบาลผู้ป่วยหนัก ห้องคลอด และฝึกความเป็นผู้นำ เป็นต้น และควรปรับหลักสูตรและระยะเวลาให้เหมาะสม เพื่อไม่ให้เนื้อหาอัดแน่นจนเกินไป และทันต่อการสอบขึ้นทะเบียนประกอบวิชาชีพรอบที่ 1 คือช่วงเดือนมีนาคม

7.2 ด้านนโยบาย ผู้สำเร็จการศึกษามีความเห็นว่าการเปิดหลักสูตรนี้ เพื่อให้โอกาสเจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชนได้เพิ่มศักยภาพ ได้พัฒนาการทำงานและปฏิบัติงานในชุมชนได้เป็นอย่างดี รวมทั้งแก้ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรสาธารณสุข และควรเพิ่มจำนวนวิทยาลัยที่เปิดสอนหลักสูตรนี้ เพื่อไม่ต้องเรียนไกลบ้าน และมีหลักสูตรการเรียนเสาร์อาทิตย์เพื่อสามารถทำงานได้ในเวลาราชการ ควรมีการอบรมเพิ่มความรู้ให้ทันสมัย เช่น การให้บริการ

ที่เน้นชุมชน การดูแลโรคเรื้อรัง และควรจัดหาตำแหน่งรองรับเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ตรงตำแหน่งและความรู้ความสามารถที่เรียนมา รวมทั้งเป็นขวัญกำลังใจและความก้าวหน้าในงานวิชาชีพด้วย ประกอบกับนักวิชาการสาธารณสุขสามารถเปลี่ยนสายงานเป็นพยาบาลวิชาชีพได้เลย หลังปรับปรุงเข้าสู่ตำแหน่งใหม่ จึงไม่ควรลดระดับหรือลดเงินเดือน

การอภิปรายผล

การประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต สำหรับเจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชนที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันพระบรมราชชนกและประเมินความพึงพอใจจากผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตสำหรับเจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน รุ่นปีการศึกษา 2550, 2551 สรุปการอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ความพึงพอใจของผู้สำเร็จการศึกษาและผู้บังคับบัญชาต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษารายด้านและรายชื่อ พบว่าผู้สำเร็จการศึกษาและผู้บังคับบัญชามีความพึงพอใจต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาสอดคล้องกัน คือ มีความพึงพอใจจากมากที่สุด ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านบุคลิกภาพ ด้านทักษะพื้นฐานในการทำงาน และด้านความรู้ความสามารถด้านวิชาการ ส่วนผลความพึงพอใจรายชื่อ พบว่าข้อที่ ผู้สำเร็จการศึกษามีความพึงพอใจระดับมากที่สุด เรื่อง ความซื่อสัตย์สุจริต และข้อที่พึงพอใจน้อยที่สุด คือ ความสามารถในภาษาต่างประเทศซึ่งมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากแนวคิดของหลักสูตรที่มุ่งเน้นและปลูกฝังให้ผู้สำเร็จการศึกษาเป็นปัจเจกบุคคลที่ประกอบด้วยกาย จิต สังคม และจิตวิญญาณ เห็นคุณค่าของความเป็นมนุษย์ มีความเมตตา เอาใจใส่ และปฏิบัติกรพยาบาลโดยยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ มีความซื่อสัตย์สุจริต เจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ มีใจรักให้บริการ มีสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม ก่อให้เกิดบุคลิกภาพที่พึงประสงค์ส่งผลต่อทักษะพื้นฐานในการ

ทำงาน และพัฒนาศักยภาพในการดูแลตนเองแก่บุคคล ครอบครัว กลุ่มคนและชุมชน ส่วนข้อที่พึงพอใจน้อยที่สุด คือ ความสามารถในภาษาต่างประเทศซึ่งมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง สะท้อนให้เห็นถึงการไม่บรรลุเป้าหมายของหลักสูตรที่อาจไม่สนองต่อความต้องการของผู้สำเร็จการศึกษา ทำให้แนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทางด้านภาษา ยังไม่ดีเท่าที่ควร สอดคล้องกับงานวิจัยของอรทัย แก้วมหากาฬ และพนัสยา วรณวิไล⁹ ที่ศึกษาความพึงพอใจในด้านความสามารถเชิงวิชาชีพด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ คุณธรรมจริยธรรม และด้านความสามารถพื้นฐานของบัณฑิตวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สงขลา ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้บัณฑิตวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สงขลา มีความพึงพอใจต่อบัณฑิตด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ คุณธรรมจริยธรรมโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ด้านความสามารถพื้นฐานอยู่ในระดับมาก และด้านความสามารถเชิงวิชาชีพอยู่ในระดับมาก และพบว่าการใช้ภาษาอังกฤษมีคะแนนต่ำสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณดี เสือมาก และคณะ⁹ ได้ศึกษาติดตามผู้สำเร็จการศึกษาศูนย์พยาบาลศาสตรบัณฑิตของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี ปี 2547 โดยประเมินความสามารถพื้นฐาน ความสามารถเชิงวิชาชีพ จรรยาบรรณวิชาชีพ คุณภาพโดยรวม และความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชาระดับต้น ต่อคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า ความสามารถของผู้สำเร็จการศึกษา ตามการประเมินของผู้บังคับบัญชาในด้านความรู้ ความสามารถพื้นฐาน อยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่ามีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในระดับต่ำที่สุด อยู่ในระดับพอใจ ความสามารถของผู้สำเร็จการศึกษิตตามการประเมินของผู้บังคับบัญชาในด้านความสามารถเชิงวิชาชีพ อยู่ในระดับดี และความสามารถด้านจรรยาบรรณวิชาชีพอยู่ในระดับดี สรุปคุณภาพโดยรวมของผู้สำเร็จการศึกษาศูนย์พยาบาลศาสตรบัณฑิตวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี ปี 2547 ตามความเห็นของผู้บังคับบัญชาระดับต้น อยู่ในระดับดี และในปี 2551 อุษณีย์ เทพวรชัย และคณะ¹⁰

ได้ทำวิจัยประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พ.ศ. 2545 และได้ศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามการรับรู้ของผู้สำเร็จการศึกษา อาจารย์ผู้สอนและผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา และศึกษาความสามารถในการทำงานตามการรับรู้ของผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษา ทั้งในช่วงเวลาเมื่อสำเร็จใหม่และภายหลังปฏิบัติงานแล้ว ประมาณ 1 ปี โดยศึกษาในผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกทุกแห่ง ที่สำเร็จการศึกษาปี 2549 จำนวน 1,521 คน พบว่า ผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา มีความเห็นเกี่ยวกับความสามารถทางการพยาบาลของผู้สำเร็จการศึกษาอยู่ในระดับปานกลางในทุกด้าน คือ ด้านความสามารถเชิงวิชาชีพ, ด้านความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงาน และด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ยังสอดคล้องกับคุณลักษณะบัณฑิตจากสถาบันการศึกษาอื่นๆ เช่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์¹¹, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่¹², มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา¹³, คณะสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร¹⁴ ที่พบว่าผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างมีความพึงพอใจความสามารถทางวิชาการของบัณฑิตต่ำกว่า ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้พื้นฐานและด้านบุคลิกภาพในทุกสถาบัน

2. การปฏิบัติงานตามบทบาทพยาบาลวิชาชีพในสถานอนามัย การปฏิบัติงานตามบทบาทพยาบาลวิชาชีพในสถานอนามัย เฉพาะผู้ที่ปฏิบัติงานในสถานอนามัย พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาศึกษาปฏิบัติงานในงานการพยาบาลหลักมากกว่างานรอง ในด้านการพยาบาลหลักนั้นผู้สำเร็จการศึกษามีบทบาทในงานการบริการสุขภาพมากที่สุด รองลงมาคือการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค ส่วนบทบาทที่น้อยที่สุดคือ งานวิชาการและพัฒนาคุณภาพการพยาบาล และเมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่าผู้สำเร็จการศึกษามีการปฏิบัติงานตามบทบาทงานตรวจสุขภาพและคัดกรองโรค มากที่สุด รองลงมา คือ บทบาทในงานบริการสุขภาพในสถานบริการ และ

มีบทบาทงานแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกน้อยที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา จึงอาจกล่าวได้ว่าลักษณะการปฏิบัติงานตามบทบาทพยาบาลวิชาชีพในสถานอนามัยส่วนใหญ่จะเป็นงานในลักษณะการบริการสุขภาพที่ครอบคลุมการส่งเสริมสุขภาพ การรักษาพยาบาล การป้องกันโรค และการฟื้นฟูสภาพ มากกว่างานวิชาการซึ่งมีบทบาทมากในโรงพยาบาล ทำให้ผลการปฏิบัติงานตามบทบาทการบริการสุขภาพ ส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคมียุทธศาสตร์มากขึ้น สอดคล้องกับหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนที่ต้องการให้ผู้เรียนมีศักยภาพและพัฒนาการปฏิบัติการพยาบาลและสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันการเจ็บป่วยในภาวะสุขภาพ รวมทั้งการปฏิบัติงานในชุมชนที่ต้องลงพื้นที่ให้บริการสุขภาพและคัดกรองโรค และพัฒนาศักยภาพให้ประชาชนพึ่งตนเองได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งหิรัญ อินแจ็ก และคณะ¹⁵ ได้ศึกษาศักยภาพภารกิจของพยาบาลวิชาชีพที่จบการศึกษาจากหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตสำหรับเจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชนที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในเขตจังหวัดสระบุรี กลุ่มตัวอย่างเป็นพยาบาลวิชาชีพ 4 ราย รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามชนิดปลายเปิด ผลศึกษา สรุปได้ 3 ประเด็น คือ งานหลัก ได้แก่ งานการบริการสุขภาพ การส่งต่อผู้ป่วย การตรวจคัดกรองโรค การให้คำปรึกษา การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค การควบคุม ป้องกันโรคและการแพร่กระจายเชื้อ การฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ป่วย พบว่ามีบทบาทในการให้บริการไม่แตกต่างกับพยาบาลศาสตรบัณฑิตหลักสูตร 4 ปี เมื่อเปรียบเทียบกับบทบาทเดิมพบว่ามีความสามารถในการปฏิบัติงาน การตัดสินใจในการส่งต่อผู้ป่วยด้วยความมั่นใจและการให้บริการมีคุณภาพเพิ่มขึ้น งานรอง ได้แก่ งานเฝ้าระวังสาธารณสุข งานการแพทย์ทางเลือก งานสนับสนุนวิชาการ งานสุขภาพศึกษาและงานสนับสนุนสุขภาพประชาชน พบว่าสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมั่นใจ สามารถแลกเปลี่ยนความรู้ในเชิงวิชาชีพกับบุคลากรในทีมสุขภาพได้เพิ่มขึ้น งานอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย พบว่าไม่มีความแตกต่างจากเดิม

ปัญหาอื่นที่พบคือ ผู้ที่เป็นเจ้าพนักงานสาธารณสุขสามารถปรับเปลี่ยนเป็นพยาบาลวิชาชีพโดยใช้เลขตำแหน่งเดิม ส่วนนักวิชาการสาธารณสุขต้องรอตำแหน่งว่าง แต่สามารถปรับโดยไม่ต้องลดระดับ นอกจากนี้ยังมีปัญหาในการการยอมรับจากเพื่อนร่วมงานบางคน ซึ่งผู้ที่จบมาจะต้องแสดงศักยภาพและพัฒนาความสามารถของตนเองให้เป็นที่ยอมรับ ข้อเสนอแนะจากการศึกษา คือผู้บริหารกระทรวงสาธารณสุข ต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรเพื่อรองรับนโยบาย โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โดยเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานจริงทั้งตำแหน่งเจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชนและนักวิชาการสาธารณสุข ให้เข้าศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตสำหรับเจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน และปรับสู่ตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพอย่างทัดเทียมกันโดยไม่เลือกปฏิบัติ

3. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อคุณลักษณะบัณฑิตของผู้สำเร็จการศึกษาและผู้บังคับบัญชา ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาระหว่างผู้สำเร็จการศึกษาและผู้บังคับบัญชาพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีความพึงพอใจต่อคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาในด้านความรู้ความสามารถทางด้านวิชาการ ไม่แตกต่างกันแต่ผู้สำเร็จการศึกษามีความพึงพอใจมากกว่าผู้บังคับบัญชา แต่ไม่แตกต่างกันทางสถิติ และด้านทักษะพื้นฐานในการทำงาน ด้านคุณธรรม จริยธรรม และด้านบุคลิกภาพ โดยผู้สำเร็จการศึกษามีความพึงพอใจมากกว่าผู้บังคับบัญชาและเมื่อทดสอบความแตกต่าง พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการศึกษาในหลักสูตรมิได้มุ่งเน้นแต่การพัฒนาความสามารถเชิงวิชาการหรือวิชาชีพการพยาบาลเพียงอย่างเดียว แต่การจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมนักศึกษาเน้นการพัฒนาสมรรถนะทั้งในเชิงทักษะชีวิต การพัฒนาสมรรถนะในเชิงสากล เพื่อให้นักศึกษาที่มีทักษะและพร้อมที่จะปฏิบัติการพยาบาล ดำเนินชีวิตในสังคมและชีวิตการทำงานได้เป็นอย่างดี และผู้สำเร็จการศึกษามีความพร้อมและ

มั่นใจในการปฏิบัติงาน รวมทั้งบุคคลมักจะคิดเข้าข้างตัวเองทำให้ผลความพึงพอใจต่อคุณลักษณะบัณฑิตของผู้สำเร็จการศึกษามากกว่าผู้บังคับบัญชา รวมทั้งความแตกต่างระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้สำเร็จการศึกษาทั้งในด้านทักษะ ประสบการณ์ ทักษะคิดและความคาดหวังของหน่วยงาน ทำให้ผู้บังคับบัญชาประเมินความพึงพอใจได้น้อยกว่าผู้สำเร็จการศึกษา

นอกจากนี้ พบว่า ผู้บังคับบัญชามีความพึงพอใจระดับมากที่สุด ได้แก่ เรื่องความซื่อสัตย์สุจริต และพึงพอใจน้อยที่สุดในด้านความสามารถในภาษาต่างประเทศ สอดคล้องกับผลความพึงพอใจของผู้สำเร็จการศึกษา และเมื่อพิจารณาความพึงพอใจน้อยที่สุด คือ ความสามารถในการภาษาต่างประเทศ ซึ่งมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า ผลการประเมินของผู้บังคับบัญชาและผู้สำเร็จการศึกษาเป็นไปในทิศทางเดียวกัน อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษยังมีจำนวนหน่วยกิตไม่มากพอ (12 หน่วยกิต) และลักษณะวิชาเป็นการพัฒนาพื้นฐานภาษาอังกฤษเท่านั้น ประกอบกับในปัจจุบันภาษาอังกฤษเป็นทักษะที่จำเป็นในการทำงาน จึงทำให้ความคาดหวังของผู้สำเร็จการศึกษาและผู้บังคับบัญชาสูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของเตื่อนใจ วัฒนาวานากุล¹⁶ ได้ศึกษาการติดตามบัณฑิตวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นพรัตน์วชิระ ปีการศึกษา 2551 โดยให้บัณฑิตประเมินตนเองและประเมินโดยผู้บังคับบัญชา ประชากรในการวิจัยเป็นผู้สำเร็จหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต และหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (เจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน) ที่สำเร็จปีการศึกษา 2551 ผลวิจัยพบว่า บัณฑิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรปีการศึกษา 2551 ได้งานทำภายใน 1 ปี ร้อยละ 100 ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อสมรรถนะบัณฑิตในด้านความรู้ ความสามารถทางวิชาการ/การปฏิบัติงาน ในระดับปานกลาง ด้านความรู้พื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงานและด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อสมรรถนะบัณฑิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (เจ้าพนักงานสาธารณสุข

ชุมชน) ในด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ/ การปฏิบัติงาน ในระดับมาก ด้านความรู้พื้นฐานและ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ในระดับมากที่สุด ส่วนการประเมินสมรรถนะตนเอง ทั้งสองหลักสูตร ด้านความรู้ความสามารถทาง วิชาการ/การปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก และด้าน คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ อยู่ใน ระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. สถาบันพระบรมราชชนกควรพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถ ด้านการพยาบาล การฝึกทักษะการพยาบาลทั้งใน หอผู้ป่วยและชุมชน การวินิจฉัยตรวจรักษาโรค เบื้องต้น การทำหัตถการ การฝึกภาคปฏิบัติต่างๆ เพื่อ สามารถไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ และเหมาะสม

2. สถาบันพระบรมราชชนกควรพัฒนาความสามารถด้านการใช้ภาษาอังกฤษของนักศึกษาให้ สอดคล้องกับความต้องการเพื่อเพิ่มความสามารถ และทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารเชิง วิชาการ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และคิดอย่างเป็น ระบบ และมีเจตคติที่ดีต่อการใช้ภาษาอังกฤษในการ ศึกษาค้นคว้า โดยการเพิ่มหน่วยกิต หรือวิทยาลัยที่มี ศักยภาพอาจดำเนินการสอนเพิ่มเติมได้เอง

3. สถาบันพระบรมราชชนกควรเพิ่มจำนวน วิทยาลัยที่เปิดสอนหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต สำหรับเจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชนและเปิดเรียน วันเสาร์ อาทิตย์ เพื่อให้เกิดทางเลือกหลากหลายและ เหมาะสมกับผู้เรียน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาหลักสูตร พยาบาลศาสตรบัณฑิตสำหรับเจ้าพนักงานสาธารณสุข ชุมชน ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและ ผู้ใช้บัณฑิต

เอกสารอ้างอิง

1. สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข. ระบบข้อมูลเพื่อการบริหาร ติดตามผลการ ดำเนินงาน (อินเตอร์เน็ต). 2553 (เข้าถึงเมื่อ 5 มกราคม 2555). เข้าถึงได้จาก: [http://moc.moph.go.th/Resource/ Personal/index,new.php](http://moc.moph.go.th/Resource/Personal/index,new.php)
2. ระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยบุคคลซึ่ง กระทรวง ทบวง กรม กรุงเทพมหานครเมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นหรือสภากาชาด ไทยมอบหมายให้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมใน ความควบคุมของเจ้าหน้าที่ ซึ่งเป็นผู้ประกอบ วิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 2539. ราชกิจจานุเบกษา; 2539 เล่ม 113 ตอนพิเศษ 35 ง: 17-24.
3. สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข. การศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต สำหรับเจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน. เอกสาร อัดสำเนา.
4. สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. ประกาศ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขเรื่อง การ รับสมัครและสอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษา หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต สำหรับ เจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน ประจำปีการศึกษา 2549. นนทบุรี: สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวง สาธารณสุข; 2549.
5. สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. ประกาศ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขเรื่อง การ รับสมัครและสอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษา หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต สำหรับ เจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน ประจำปีการศึกษา 2550. นนทบุรี: สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวง สาธารณสุข; 2550.
6. อัญญาพร หิรัญพุกภัย และสุณีเย โยคะกุล. การ สืบหาความพึงพอใจ ต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิต สาขาพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก รุ่นปีการศึกษา 2551. นนทบุรี: สถาบันพระบรม- ราชชนก กระทรวงสาธารณสุข; 2551.

7. สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. หนังสือสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ที่ 0201.032/ว 245 ลงวันที่ 18 พฤศจิกายน 2551 เรื่อง บทบาทหน้าที่ของพยาบาลวิชาชีพในสถานเอนามัย. นนทบุรี: สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข; 2551.
8. อรทัย แก้วมหากาฬ และ พันธยา วรณวิไล. การติดตามการปฏิบัติงานทำของผู้สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2550 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สงขลา. สงขลา: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สงขลา; 2552.
9. วรณดี เสือมาก, อัจฉริยา วัชรวิวัฒน์ และรจนา พิษาภาพ. การติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษา หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ปีการศึกษา 2546 ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี. สุราษฎร์ธานี: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี; 2551.
10. อุษณีย์ เทพวรชัย, นิชดา สารถวัลย์แพศย์ และ ศรีวรรณ มีบุญ. การประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พ.ศ. 2545. นนทบุรี: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี; 2551.
11. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. รายงานความพึงพอใจของนายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ รุ่นปีการศึกษา 2549. สงขลา: มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์; 2552.
12. เสาวนีย์ ใจรักษ์. ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตต่อการปฏิบัติงานและคุณลักษณะของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงใหม่ (อินเทอร์เน็ต). 2551 (เข้าถึงเมื่อ 5 มกราคม 2555). เข้าถึงได้จาก: <http://www.research.cmru.ac.th/ris/resin/abs/I-IN-31-51.pdf>
13. มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา, ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ปีการศึกษา 2548-2549. (อินเทอร์เน็ต). 2550 (เข้าถึงเมื่อ 5 มกราคม 2555). เข้าถึงได้จาก: <http://research.skru.ac.th/file/download/2010073010583217.pdf>
14. แพรวพรรณ สุวรรณกิจ และคณะ. การประเมินคุณภาพบัณฑิต คณะสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวรที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2546. Naresuan University Journal 2006; 14(1): 15-22.
15. รุ่งหิรัญ อินแจ็ก และคณะ. การศึกษาภารกิจของพยาบาลวิชาชีพที่จบการศึกษาจากหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตสำหรับเจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชนที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในเขตจังหวัดสระบุรี (อินเทอร์เน็ต). 2553 (เข้าถึงเมื่อ 15 มีนาคม 2554). เข้าถึงได้จาก: http://www.bcnv.ac.th/80bcnv/80%20pee/Abstract_Full%20text/O.64.pdf
16. เตือนใจ วัฒนาวานากุล. การติดตามบัณฑิตวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นพรัตน์วชิระ ปีการศึกษา 2551 (อินเทอร์เน็ต). 2551 (เข้าถึงเมื่อ 5 มกราคม 2555). เข้าถึงได้จาก: <http://www.bcnv.ac.th/Datavijai/teac/4.pdf>